

Antibiotikabruken fortsetter å falle

Foto: VNF Images

De ti første månedene i år ligger antibiotikaforbruket seks prosent lavere enn samme periode i fjor. Sammenlignet med 2012 har forbruket falt med 36 prosent per 1 000 innbygger.

Det viser ferske tall fra Farmaloggs legemiddelstatistikk som Apotekforeningen innhentet i forbindelse med Verdens antibiotikadag 18. november.

Myndighetenes målsetning i Handlingsplan mot antibiotikaresistens, var at bruken av antibiotika til mennesker skulle reduseres med 30 prosent fra 2012 til 2020. Statistikken viser at bruken var redusert med 32 prosent ved utgangen av 2020. I 2021 har den positive utviklingen fortsatt, og er ned 36 prosent sammenlignet med 2012.

– Det er veldig positivt at helsetjenesten har klart å nå det ambisiøse målet i handlingsplanen, og at utviklingen fortsetter i år. Redusert antibiotikabruk er det viktigste våpenet for å bekjempe resistens, og dermed beholde antibiotika som et effektivt legemiddel mot infeksjoner, sier fagdirektør Hanne Andresen i Apotekforeningen.

Andresen tror den positive utviklingen er godt hjulpet av koronapandemien, som har ført til færre bakterieinfeksjoner i fjor og i år. I 2019 økte bruken av antibiotika noe, men denne økningen er snudd til kraftig reduksjon i fjor, en utvikling som er videreført i år.

Tallene for primærhelsetjenesten viser en enda mer positiv utvikling. Antall solgte doser fra apotekene unntatt sykehusapotekene er redusert med nesten 38 prosent pr 1000 innbygger i perioden januar til oktober i år, sammenlignet med samme periode i 2012. Antall doser som er utlevert gjennom sykehusapotekene er redusert med 29 prosent.

– Dette viser at fastlegene har gjort en kjempeinnsats for å redusere bruken av antibiotika, og at sykehuslegene er på god vei etter. Det som er synd, er at sykehuse-nes bruk av bredspektret antibiotika er det som har minst reduksjon. Bredspektret antibiotika representerer den største risikoen for resistensutvikling, sier Andresen.

Agder er det fylket der det brukes mest antibiotika per innbygger, fulgt av Vestfold og Telemark og Troms og Finnmark. Hittil i år har Egdene brukt ni prosent mer antibiotika enn landsgjennomsnittet. I alle de øvrige fylkene er avviket fra gjennomsnittet innenfor +/- 3 prosentpoeng.

Det brukes minst antibiotika i Rogaland, Viken og Trøndelag.

– Jeg oppfatter det som positivt at det er ganske små fylkesforskjeller. Det indikerer at retningslinjene for bruk av antibiotika blir praktisert ganske likt i hele landet. De forskjellene som er, kan sannsynligvis forklares med forskjeller i sykdomsbyrden, tror Hanne Andresen.

Tallene viser imidlertid ganske store forskjeller mellom fylkene når det gjelder reduksjon i antibiotikabruken. I Oslo har det vært en reduksjon på over 40 prosent fra 2012, mens den laveste nedgangen er i Vestfold og Telemark, med 33 prosent.

Om tallene: Alle tall gjelder perioden januar til oktober for årene 2012 til 2021, for å kunne sammenligne over år frem til 2021. Alle prosentvise endringer gjelder per 1000 innbygger, og hensyntar endringer i folkemengden. Alle tall gjelder salg av antibiotika fra apotek per fylke. Det kan dermed være noe avvik mellom hvor brukeren er bosatt, og hvor antibiotikumet er hentet ut fra apotek. Hvis ikke annet er oppgitt omfatter tallene både salg fra sykehusapotek, som hovedsakelig leverer til sykehusene, og primærapotekene som leverer direkte til publikum. Tallene omfatter ikke metenamin, som er et antibakterielt middel som ikke forårsaker resistensutvikling.

De har formidlet kunnskap slik at alle forstår

Foto: Akademiene

Line Vold fra Folkehelseinstituttet (FHI) og assisterende helsedirektør Espen Rostrup Nakstad mottok årets Akademikerpris for sin kunnskapsformidling under koronakrisen.

Akademikerprisens jury mener at «årets prisvinnere har fremstått som eksepsjonelt gode og trygge formidlere i situasjonen landet har stått i».

– De har formidlet forskningsbasert kunnskap og kompliserte faglige vurderinger slik at alle forstår. Samtidig har de også klart å formidle, på en trygg og åpen måte, både usikkerhet og faglig uenighet, sa juryleder Merete Nilsson under overrettel- sen under Akademikerens høstkonferanse i november.

Line Vold fremhevet den høye tilliten til myndigheten som et godt utgangspunkt for å kommunisere til den norske befolkningen.

– Jeg tror i et land som Norge at folk hadde vært mer skeptiske til rådene dersom alle fagfolk var helt enige, når vi vet at dette er en ny sykdom. Det har vært viktig å være åpen om det vi vet og ikke vet, og justere oss når vi får ny kunnskap, sa Vold.

Nakstad understreket at de har måttet tenke enkelt:

– Alle må få vite hva de kan gjøre for å bidra. Det har vært stor usikkerhet, men noe må man gjøre. Forskning kan ikke gi svar for alt, og vi har også måttet bruke sunn fornuft. Og så har vi fått god hjelp fra mediene, folk flest og fra solide fagmiljøer, sa Nakstad.

– Vold og Nakstad har demonstrert verdien av tung fagkunnskap kombinert med fantastisk formidling i en krisesituasjon, sier jurylederen.